

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Презиме, име једног
родитеља и име
Датум и место рођења

Маја Крсте Белевска
10.05.1981 год., Битољ, Р.С.Македонија

Основне студије

Универзитет "Св.Кирил и Методиј" Скопље, Р.С.Македонија
Факултет Медицински факултет
Студијски програм Медицина
Звање Доктор медицине
Година уписа 1999/2000
Година завршетка 2005
Просечна оцена 9,70

Магистер студије, магистарске студије

Универзитет "Св.Кирил и Методиј" Скопље, Р.С.Македонија
Факултет Медицински факултет
Студијски програм Медицинске науке
Звање Магистар медицинских наука
Година уписа 2010
Година завршетка 2015
Просечна оцена 9,80
Научна област Медицинске науке - Епидемиологија
Наслов завршног рада Епидемиолошка студија слепоће у Скопском региону

Докторске студије

Универзитет Универзитет у Нишу
Факултет Медицински факултет
Студијски програм Докторске академске студије - Медицинске науке
Година уписа 2015
Остварен број ЕСПБ бодова
Просечна оцена

НАСЛОВ ТЕМЕ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Наслов теме докторске дисертације Процена квалитета живота и утицај психосоцијалних фактора радне средине на радну способност слабовидих особа
Име и презиме ментора, звање Др сци. Јовица Јовановић, редовни професор
Број и датум добијања сагласности за тему докторске дисертације НСВ број 8/19-01-008/16-009 у Нишу од 26.09.2016. године

ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Број страна 258
Број поглавља 8
Број слика (шема, графика) 56
Број табела 103
Број прилога /

**ПРИКАЗ НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КАНДИДАТА
који садрже резултате истраживања у оквиру докторске дисертације**

Р. бр.	Аутор-и, наслов, часописе, година, број волумена, странице	Категорија
1	<p>Belevska Maja, Jovanovic Jovica, Gjosevska Dastevska Emilija, Velkovski Zoran. The importance of individual predictors and psychosocial working conditions in assessing the work ability index of people with low vision. <i>International Journal of Occupational Safety and Ergonomics</i> 2019; Published online: 27 Jun 2019. DOI: 10.1080/10803548.2019.1613811</p> <p>Циљ истраживања је био да се сагледа значај индивидуалних предиктора и психосоцијалних услова рада у процени индекса радне способности слабовидих особа. Истраживање представља квантитативна студија пресека, у којој су била укључена 450 слабовида лица са оштрином вида 0.05-0.3. Истраживање је спроведено коришћењем стандардизованих мерних инструмената Copenhagen Psychosocial Questionnaire (COPSOQ) и Work Ability Index (WAI). 35,8% оболелих испитаника имају лошу, а 5,5% врло добру радну способност и просечну вредност WAI 30,1±4,1. На индекс радне способности, повезаних у комплексним корелацијама, узајамно делују пол, узраст, професија, склоност стресу, квантитативни, квалитативни и емоционални захтеви и специфичност посла, присуство стресора при раду и други фактори.</p>	M22 IF ₂ 1.377 IF ₃ 1.470
2	<i>Кратак опис саопштења (до 100 речи)</i>	

НАПОМЕНА: уколико је кандидат објавио више од 3 рада, додати нове редове у овај део документа

ИСПУЊЕНОСТ УСЛОВА ЗА ОДБРАНУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кандидат испуњава услове за оцену и одбрану докторске дисертације који су предвиђени Законом о високом образовању, Статутом Универзитета и Статутом Факултета.

ДА НЕ

Докторка Мaja Бељевска, наставница на Високој Медицинској Школи Универзитета "Св.Кирил и Методије" у Битољу, у звању професор на Катедри Офталмологија је испунила све услове предвиђене Законом о високом образовању, Статутом Универзитета у Нишу и Статутом Медицинског факултета Универзитета у Нишу за оцену и одбрану докторске дисертације под називом Промена квалитета живота и утицај психосоцијалних фактора радне средине на радну способност слабовидних особа. Јер је:

- *Испунила све услове предвиђене планом и програмом Докторске академске студије – програм медицинске науке;*
- *Одлуком Народно-стручног већа за Медицинске науке Универзитета у Нишу, НСВ број 8/19-01-008/16 од 26.09.2016 год. дала сагласност за тезу по којој докторске дисертације, а након израде дисертације, одлуком Наставно-научног већа број 8/19-01-004/20-028, на седници одржаној 3.7.2020 године, изабрала Комисија за њену оцену и одбрану;*
- *Резултате својих истраживања из области докторске дисертације објавила у међународном часопису International Journal of Occupational Safety and Ergonomics, SCI листе категорије M22, IF₂ 1.377, IF₃ 1.470*

ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кратак опис појединих делова дисертације (до 500 речи)

Докторска дисертација има укупно 258 страна латинично куцаног текста и састоји се из осам поглавља: Увод, Хипотезе, Циљ истраживања, Материјал и методе, Резултати истраживања, Дискусија, Закључци и Литература. У складу са датим упутством, дисертација садржи насловну страну, информације о ментору, податке о научној области и дисциплини, УДК број и ЦЕРИФ класификацију, на српском и енглеском језику, као и захвалницу. Дисертација садржи и резиме на српском и енглеском језику, биографију кандидата, потписану изјаву о ауторству, изјаву о истовестности електронског и штампаног облика докторске дисертације и изјаву о њеном коришћењу.

У Уводу дисертације истичемо суштину и значај слабовидности као офталмолошко морбидно стање које се јавља у свим узрастима, има мултикаузалну етиологију, комплексну патогенезу и може да еволуира у теже облике слабовидности, када круцијално делује на квалитет живота и на радну способност слабовидних особа. Направљен је и детаљан осврт савремене научне литературе, која се односи на етиолошке чиниоце слабовидности и образложена је суштина појмова радна способност, мерење радне способности, здравље, стрес и квалитета живота повезаног са здрављем (HRQL).

Циљ истраживања. У овом поглављу потенцирано је да је научно истраживање урађено са циљем процене квалитета живота са здравственог аспекта (HRQL) и утицаја психосоцијалних услова радне средине на радну способност слабовидних особа.

Материјал и методе. Спроведено истраживање представља студија пресека (cross sectional study) у којој су укључени 450 слабовидих лица са очуваним видом од 0.05–0.3 и 150 лица са оштрином вида > 0.5 као контролна група, а коришћени су стандардизовани мерни инструменти EuroQol-5 Dimension self-classifier (EQ-5D), визуелна аналогна скала (EQ-VAS), Work Ability Index (WAI) и Copenhagen Psychosocial Questionnaire (COPSOQ).

Резултати. У односу на HRQL, утврђено је да највиши HRQL имају оболели од глаукома, а најнижи, са дијабетичном ретинопатијом, без статистички сигнификантне разлике у квалитету живота између оболелих. Највећи број оболелих, здравствено стање су самопроценили са 60%, најбољу самопроцену здравља су имали оболели од рефракционих аномалија, а најлошију, од дијабетичном ретинопатијом. Просечна вредност индекса радне способности (WAI) оболелих износи $30,1 \pm 4,1$ и је на доњој граници радне способности која је градирана као добра, при чему 35,8% имају лошу, 58,7% добру, а 5,5% врло добру радну способност. У односу на утицај психосоцијалних услова радне средине, у доменима квантитативни, когнитивни и емоционални захтеви посла, исцрпљеност и стрес, постоји статистички значајна негативна корелација COSPOQ скорова/WAI, која је јаче изражена код оболелих у односу на испитанике контролне групе. У доменима утицај радника на послу, могућности за усавршавање, значење посла који се обавља, квалитет руководства, социјална подршка, релација запослени/претпостављени, улога и дефинисаност, задовољство послом и здравствено стање постоји статистички значајна позитивна корелација COSPOQ скорова/WAI, која је код испитаника контролне групе јаче изражена у односу на оболеле испитанике.

У поглављу **Дискусија**, детаљно и опсежно су анализирани резултати ових истраживања који су затим упоређени са налазима сличних публикованих испитивања других истраживача у свету.

Закључак. Анализа корелације вредности COPSOQ скорова/WAI указује да утицај психосоцијалних услова радне средине на индекс радне способности није пропорционалан степену оштећења вида, јер слабовидост, иако има значајну улогу, није једини предиктор и нема одлучујучу улогу у процени индекса радне способности, већ на њега делују и социјалне демографске карактеристике личности као што су пол, узраст, професија, интелектуалне карактеристике, коморбидна стања, стручна наобразба, сложеност и захтеви посла, организација рада и други фактори.

Поглавље **Литература** се састоји из 352 библиографских јединица које су адекватно презентоване и цитиране кроз текст, са значајним уделом литературе новијег датума.

ВРЕДНОВАЊЕ РЕЗУЛТАТА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Ниво остваривања постављених циљева из пријаве докторске дисертације (до 200 речи)

Постављени циљеве у докторској дисертацији у потпуности су остварени, а реализирани су и додатно постављени циљеве, да би се остварио главни циљ.

Детаљно су утврђене социјално-демографске карактеристике оболелих и испитаника контролне групе увршћених у истраживању.

Направљена је процена квалитета живота повезаног са здрављем (HRQL) на основу анализе добијених резултата домена заступљених у пет испитиваних димензија. Одређен је индекс радне способности (Work Ability Index, WAI) са детаљним образложењем градираних вредности у односу на пол, узраст, професију и степена оштећења вида. Сагледана је корелација и дат је референтни закључак о утицају психосоцијалних услова радне средине на индекс радне способности свих испитиваних група. Хипотезе у докторској дисертацији су логично постављене, а добивеним резултатима истраживања који имају висок степен веродостојности (Cronbach's alpha), очекиване тестиране варијабле у хипотезама су потврђене и образложене којефицијентом статистичке значајности.

Вредновање значаја и научног доприноса резултата дисертације (до 200 речи)

Добивени резултати истраживања у докторској дисертацији су иновативни и од научног значаја, јер пружају нова сазнања и представљају допринос науци у расветљавању мултикаузалног медицинског проблема процене радне способности и квалитет живота слабовидих лица, који залази у домеле медицинских грана медицине рада и офталмологије.

Научни значај добивених резултата истраживања потенциран је и фактом што су ова испитивања фундаментална, базична и по први пут концептирана и спроведена у оваквом обиму, јер су постављене хипотезе и циљеве рада егзактне, до сада само у палијативној форми опсервиране и врло често и

дијаметрално различито образложене, без научне основе, иако одређивање индекса радне способности код људи са тешким оштећењем вида, у свакодневној пракси и у науци, представља нерешени актуелни проблем у домену офталмологије и медицине рада. Потврда оригиналности и научне вредности ове дисертације огледа се и из факта да научни рад *The importance of individual predictors and psychosocial working conditions in assessing the work ability index of people with low vision*, који произилази из истраживања спроведена у овој научној студији, је објављен у референтном научном часопису са SCI листе *International Journal of Occupational Safety and Ergonomics* и до сада, од стране научних аутора, је више пута прегледан и цитиран у сличним научним истраживањима.

Оцена самосталности научног рада кандидата (до 100 речи)

Кандидат Маја Белевска је магистар медицинских наука и наставник у звању предавача на Високој Медицинској Школи Универзитета "Св.Климент Охридски" у Битољу на катедре Офталмологија и Клиничка дијагностика. Из приложене биографије видно је да постоји континуитет у њеном едукативном и научно-истраживачком раду, који је поткрепљен са податком да је до сада објавила 22 научна рада из области офталмологије, клиничке дијагностике, медицине рада и епидемиологије болести који доводе до слабовидости и глобалне слепоће. Током докторских студија и израде докторске дисертације, показала је ентузијазам и студиозни научни приступ у дефинирању, реализацију и остваривању постављених циљева. Комисија за одбрану и оцену дисертације констатује да је докторска теза оригинална и да ју је кандидат самостално урадио под надзором ментора проф. др Јовица Јовановић.

ЗАКЉУЧАК (до 100 речи)

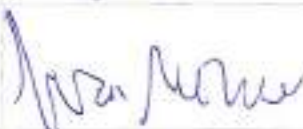
Докторска дисертација кандидата Маје Белевске под називом "Процена квалитета живота и утицај психосоцијалних фактора радне средине на радну способност слабовидих особа" представља самостални научни рад који је израђен у складу са савременим принципима научноистраживачког рада. Истраживање је конципирано на доктриналној научној основи, а добијени резултати представљају научни допринос и применљиви су у свакодневној пракси и у научним истраживањима. Докторска дисертација представља оригинални научни рад из области медицинских наука, са закључцима који дају концизне одговоре на постављене циљеве истраживања.

На основу наведеног, Комисија једногласно констатује да кандидат Маја Белевска у потпуности испуњава услове за одбрану докторске дисертације и има част и задовољство Медицинском факултету и Универзитету у Нишу да предложи овај извештај да буде усвојен и да одобри јавну одбрану њене докторске дисертације под називом "Процена квалитета живота и утицај психосоцијалних фактора радне средине на радну способност слабовидих особа".

КОМИСИЈА

Број одлуке ННВ о именовању Комисије 8/19-01-004/20-028

Датум именовања Комисије 03.07.2020.

Р. бр.	Име и презиме, звање	Потпис
1.	Проф. др Јасмина Ђорђевић Јоцић УНО Офталмологија (УНО Офталмологија) Медицински факултет у Нишу (Универзитет у Нишу је запослен)	председник
2.	Проф. др Јовица Јовановић УНО Медицина рада (Психичка област) Медицински факултет у Нишу (Универзитет у Нишу је запослен)	ментор, члан
3.	Проф. др Иван Михов УНО Медицина рада (Психичка област) Медицински факултет у Новом Саду (Универзитет у Новом Саду је запослен)	члан

Датум и место:

21.07.2020, Ниш